



# Asylboende på landsbygd

Eldsjälars betydande insatser för positiv etablering

---

Stefan Eriksson

Marion Gunnarsson

Fakultet: Humaniora och samhällsvetenskap

Ämne/Utbildningsprogram: Samhällsplanerarprogrammet

Nivå/Högskolepoäng: B-uppsats 7,5 hp

Handledarens namn: Hans Olof Gottfridsson

Examinators namn: Olov Aronson

Datum: 2017-06-13

---

## *Sammanfattning*

2015 orsakade inbördeskriget i Syrien en stor flyktingvåg över Europa som även drabbade Sverige. Detta orsakade en akut situation där asylboenden snabbt måste etableras. Dessa asylboenden etablerades i hög utsträckning utanför städernas urbaniserade läge där befintliga fastigheter fanns tillgängliga. Migrationsverkets egna boenden räckte under en tid inte till, utan upphandlingar av passande anläggningar gjordes med privata fastighetsägare. I Molkom var det en privat fastighetsägare som själv tog kontakt med Migrationsverket och erbjöd lämplig lösning som fanns på orten. En gammal skola som skulle byggas om till kulturcenter kunde istället bli ett asylboende i ett naturskönt område. På grund av de många asylboenden som etablerades på landsbygden har denna uppsats syftet att undersöka de positiva aspekter som eldsjälar insatser har spelat för orten angående etablering av asylboendet. Avvecklingen av de privata asylboendena gick fort efter beslut av Migrationsverket, detta orsakade starka känslor hos det engagerade samhället som arbetat hårt för de asylsökandes behov. I många tätorter och så även i Molkom är eldsjälar en stor del av samhället, samhällsorganisationer på gräsrotsnivå som kämpar för bygdens bästa. Den ökande migrationen orsakar en samhällsförändring som kräver en planering som inte enbart tar hänsyn till en kultur och ideologisk uppfattning. Dagens planering handlar om visioner och en långsiktig önskvärd framtid, i Molkom finns denna vision om en långsiktig önskvärd framtid, där en ökad befolkningstillväxt i form av nyanlända svenskar kan bosätta sig. Arbetet har en kvalitativ metod där intervjuer med samhällsaktörer ger en nyanserad bild av hur situationen i Molkom såg ut. En stor grupp av eldsjälar och volontärarbetare i Molkom skapade förutsättningar att lyckas med en god etablering av de asylsökande. Öppenhet och integration var ledord i allt man gjorde. Slutsatsen är att öppenheten av platsen är av stor betydelse för etablering av de asylsökande för en lyckad integration. Det krävs också stor ansträngning och vilja från eldsjälar, volontärer och allmänhet om de nyanlända vill stanna kvar i bygden efter besked om uppehållstillstånd som bidrar till en levande bygd där fler naturliga mötesplatser blir ett resultat. En annan slutsats är då att bostadsmarknaden måste våga satsa på landsbygden och mindre orter om detta ska kunna bli verklighet. ytterligare en slutsats är att aktiviteter är ett effektivt sätt att integrera nyanlända in i samhället då det krävs ett visst mått av engagemang från både nyanlända och ortsbor.

Nyckelord:    asylboende,    eldsjäl,    öppenhet,    landsbygd,    positiva

# Innehållsförteckning

<b>1 Introduktion</b>	<b>4</b>
1.1 Bakgrund	4
1.2 Ämnesval	5
1.3 Problemformulering och frågeställningar	5
1.4 Syfte	5
1.5 Avgränsningar	6
<b>2 Tidigare forskning</b>	<b>7</b>
2.1 Samhällsengagemang på gräsrotsnivå	7
2.2 Samhällets betydelse	8
<b>3 Metod</b>	<b>9</b>
3.1 Val av metod	9
3.2 Val av informanter	9
3.3 Etiska ställningstagande	10
3.4 Bearbetning och analys	11
<b>4 Resultat</b>	<b>12</b>
4.1 Vilka positiva aspekter hade asylboendet för Molkom?	12
4.2 Hur har byalaget Mera Molkom, de ansvariga på Camp Graninge och Karlstads kommun valt att jobba med integration av de nyanlända?	13
4.3 Vad har gjorts för att behålla de nyanlända på orten?	14
<b>5 Analys</b>	<b>16</b>
<b>6 Slutsats och framtida forskning</b>	<b>19</b>
6.1 Slutsats	19
6.2 Framtida forskning	19
<b>Referenslista</b>	<b>20</b>
<b>Bilagor</b>	<b>22</b>
1 Författarnas bidrag	22

# ***1. Introduktion***

## ***1.1 Bakgrund***

Mellan 1965-1975 beslöt riksdagen att bygga en miljon lägenheter för att minska den bostadsbrist som funnits i flera decennier, det så kallade miljonprogrammet. Dessa bostäder fick jämförbart med redan befintliga bostäder en hög standard och genom subventioner och förmånliga lån blev dessa bostäder billiga att både bygga och bo i. I början av 1990-talet minskade bostadsbyggandet drastiskt då de statliga bostadslånen avskaffades, samtidigt som finanskrisen på 1990-talet slog till. Detta bidrog till en urbaniseringsvåg som orsakade att flera bostadshus i både miljonprogrammet och privata hus revs på mindre orter. Under 2000-talet blev denna urbaniseringsvåg omfattande och bostadsbristen blev igen väldigt påtaglig (Björk et al. 2000. ss.24-26).

Molkom är en av Karlstad kommuns mindre tätorter, beläget mellan Karlstad (cirka tre mils avstånd) och Filipstad i Värmlands län. Molkom består till stor del av landsbygd, men i tätorten finns enstaka butiker såsom Konsum, apotek, någon klädbutik, frisör och flera företag registrerade. Det finns även grundskola 1-9, folkhögskola och servicehus för äldre. 1980 var antalet invånare över tvåtusen (2070), men år 2000 var orten nere i 1905 invånare och även om Molkom fortsatte att sjunka i befolkning så hade trakten år 2016 1889 invånare vilket dels kan härledas till de nyanlända som kom hösten 2015 (Statistiska Centralbyrån). Karlstad kommun arbetar hårt med nybyggnation i sina centrala delar där målet är 100 000 invånare inom en snar framtid. Lösningen på detta är främst genom förtätning av stadskärnan. Kommunen har i sin översiktsplan satt upp som en av de största utmaningar att attrahera unga vuxna och förminska utflyttningen av färdigexaminerade studenter (Karlstad kommun, 2012).

I och med den stora flyktinginvandringen 2015 som orsakats av den oroliga situationen framförallt i Syrien men också i Afghanistan och Irak där demonstrationer för demokrati gav upphov till ett blodigt inbördeskrig, har asylboenden introducerats i många tätorter i Sverige och så även i Molkom. Asylboendena blir allt vanligare på landsbygden och i mindre samhällen utanför städernas urbaniserade läge där bostadsbrist är en följd. Under året 2015 sökte cirka 163 000 människor asyl i Sverige, aldrig tidigare har Sverige tagit emot så många asylsökande som då (Migrationsverket, 2016). Detta orsakade en akut situation där asylboenden snabbt måste etableras.

Den rådande bostadsbristen framför allt i städerna gav upphov till att många asylboenden etablerades på landsbygden. Migrationsverkets egna boenden räckte inte till och detta orsakade privata aktörers upphandlingar av befintliga anläggningar som vandrarhem, campingstugor och andra passande inrättningar som snabbt kunde ge plats åt de många asylsökande. Dessa upphandlingar gjordes direkt med fastighetsägarna till dessa anläggningar utan inrådan från kommunen (Migrationsverket, 2017). Mindre orter på glesbygden har i större utsträckning tillgång till befintliga fastigheter som passar till detta ändamål än vad städerna har att erbjuda där färre fastigheter fanns tillgängliga på grund av det urbaniserade läget (Justitiedepartementet, 2015). Det är Migrationsverket som har det huvudsakliga ansvaret för att de asylsökande får bostad under asylprocessen, men de asylsökande kan också välja att skaffa bostad på egen hand (Migrationsverket, 2017).

## ***1.2 Ämnesval***

Med fallet i Molkom var det en privat fastighetsägare som själv tog kontakt med Migrationsverket och erbjöd lämplig lösning som fanns på orten. En gammal skola som skulle byggas om till kulturcenter kunde istället bli ett asylboende i ett naturskönt område. Cirka 120 asylsökande personer kom till orten på bara några dagar efter samtalet till Migrationsverket. Snabbt fick de ansvariga och ideella arbetarna ordna med sängplatser, mat och förnödenheter till de som skulle komma. Lika snabbt som de kom skulle de senare komma att lämna Molkom. Den ursprungliga tanken var att Graninge kulturcenter endast skulle vara ett tillfälligt ankomstboende som senare skulle upplösas efter att de nyanlända omplacerats på annan ort. Detta blev inte fallet utan Graninge blev ett privat asylboende som hyste cirka 120 asylsökande i sin regi. Ämnet är intressant då de flesta landsbygdsorter har en negativ befolkningstrend. De asylsökande som senare kan komma att få uppehållstillstånd i Sverige kan betyda mycket för en ort med negativ befolkningstrend i form av både arbetskraft och förnyring i samhället. Har de nyanlända fått en god etablering och integration på en ort är chansen större att de vill bosätta sig på den platsen efter besked om uppehållstillstånd.

## ***1.3 Problemformulering och frågeställningar***

I takt med att flyktingströmmen avtog och de privata asylboenden inte längre uppfyllde de behov som tidigare fanns har flera av dessa boenden som Migrationsverket upphandlat avvecklats. På vissa platser gick denna avveckling fort, vilket betydde drastiska åtgärder för de orter som genom frivilliga organisationer engagerat sig starkt för att tillmötesgå det som krävts för att tillgodose de asylsökandes behov. På vilket sätt betydde de frivilligas insatser för Molkom som ort när asylboendet etablerades då det gav upphov till en ökad befolkning? Den rådande bostadsbristen som präglar hela landet och rädslan som fanns och som fortfarande finns för att bygga och satsa på små samhällen har gjort det svårt att etablera nyanlända på mindre orter som Molkom även om viljan från både orten och kommunen finns.

De perspektiv som kommer belysas är det kommunala, boendets föreståndare samt ortens intresseförening (byalaget). Viktiga begrepp som kommer att läggas tyngdpunkt på är samverkan mellan olika organ, integration och öppenhet samt framtida aspekter.

- Vilka positiva aspekter hade asylboendet för ortsbefolkningen i Molkom?
- Hur har byalaget Mera Molkom, de ansvariga på Camp Graninge och Karlstads kommun valt att jobba med integration av de nyanlända?
- Vad har gjorts för att behålla de nyanlända på orten?

## ***1.4 Syfte***

Oftast synliggörs endast de negativa aspekterna av dessa asylboenden medan de många positiva aspekter förblir osynliga. Vilka positiva betydelse eldsjälares insatser spelat beträffande asylboenden som placerades i Molkom är syftet detta arbete avser att undersöka. Positiva aspekter som den ökade befolkningen gav, men som sedan försvann från orten.

## ***1.5 Avgränsningar***

För att begränsa arbetets storlek på grund av den tid som avsatts för arbetet kommer endast det ena och mest betydande boendet, Camp Graninge i Molkom att tas upp i denna forskning. Även Ängsbacka kursgård - beläget strax utanför Molkom - hade under en tid nyanlända i sin försorg, men det efter avtal med de ansvariga på Camp Graninge som senare även tog över Ängsbackas nyanlända. För att begränsa arbetet ytterligare är endast samhällsaktörer representerade som föreståndaren på Camp Graninge, samordnare på Karlstad kommun och representant från Molkoms byalag "Mera Molkom". Denna avgränsning kan leda till en eventuell forskningslucka i arbetet då ingen "vanlig" molkombo, volontär eller asylboendes perspektiv belyses i forskningsfrågorna. En annan avgränsning som gjorts är att endast de positiva aspekterna tas upp och därför utelämnas djupare undersökningar kring till exempel främlingsfientlighet, jantelag och negativa påföljder av nedåtgående befolkningstillväxt. Självfallet berörs frågor kring dessa ämnen i flera avseenden, men ingen större tyngdpunkt har lagts att forska i sådana utgångslägen. Sanningen att säga är att de negativa aspekterna dessutom varit svåra att finna vilket i sig är positivt.

## **2. Tidigare forskning**

### **2.1 Samhällsengagemang på gräsrotsnivå**

Karlstad som är Molkoms närliggande stad med nybyggnationer för att möta den bostadsbrist kommunen står inför, kan i detta fall stå för den framåtskridande utveckling som Molkom måste kämpa hårt för att uppnå. Molkom står för den andra sidan av detta perspektiv som så många andra tätorter. Olsson (2009) skriver att överlevnadsstrategier är innovativa och nyskapande verksamheter på gräsrotsnivå som vill uppnå en förändring i mindre samhällen. Även de frivilligorganisationer som engagerar sig i sin hembygd har fått ett större ansvar och förväntan på sig att tillmötesgå olika situationer som kan uppstå i samhället (Olsson, 2009. ss.239-240). Medborgarnas deltagande sker ofta på eget initiativ för att kunna påverka politiska beslut som rör orten de är verksamma i. Föreningsråd och byalag har betydelse i den kommunala kontakten för ett mer samstämt planeringsarbete (Johansson & Khakee, 2008. ss.49-63). Idén med samhällsföreningar och byalag började växa fram på allvar i Sverige 1987 efter att Europarådet gjorde sin satsning på landsbygdsutveckling som i Sverige döptes till "Hela Sverige ska leva". Byalagen har kämpat emot urbaniseringen och de samhällsförändringar som den medfört (Mattsson, 2010. s.36). Den teorin är intressant att följa upp ifall det stämmer även i Molkom. Den kanske tolkas annorlunda beroende på om man frågar en boende på landsbygden eller en kommundiensteman.

Johansson och Khakee (2008) menar att då välfärdssverige med staten i centrum blev allt mer starkare och där samhällsplanerare anses vara en viktig fackman, försämrades folkrörelsesverige som tidigare varit en ledande samhällsgrupp och dess dialog med nämnda planerare. Idag är de medborgerliga initiativen mer individualiserade än tidigare då det var folkrörelserna som stred för alla medborgares rättigheter. Den allt mer sinande statskassa har försvagat välfärden och den blir allt mer beroende av frivilligorganisationer inom såväl offentlig sektor som planering av samhället. Samhällsplanering bygger på hänseende till alla samhällets individer och behovet av integration i den lokala gemenskapen. Ojämn resursfördelning angående planering av nya bostäder, skolor och fritidsanläggningar har även det gjort de frivilliga organisationernas verksamhet viktig (Johansson & Khakee, 2008. ss.49-63).

Det primära syftet med planering av samhället är att avgränsa ohållbara lösningar, hitta en balans mellan bärighet och förändring (Forsberg, 2005. s.20). Dessvärre är det svårt att bo kvar på mindre orter om det inte finns några aktörer som vågar satsa på landsbygden. Mukhtar-Landgren menar att den visionsplanering som är vedertagen i dagens planering öppnar upp för offentliga förvaltningar då detta sätt att planera kräver olika samhällsaktörer för utformningen (Mukhtar-Landgren, 2009. s.150). Entreprenörer som vill bygga nya bostäder är noga med att den upphandling som sker med både byggherren och markägaren är korrekt då kostnaderna inte ska bli för höga. Upphandling är ofta en avancerad process som kan bidra till ett dåligt resultat. Den långsiktiga ekonomin i dessa byggen är av yttersta vikt om bostäderna kommer gå med vinst för entreprenören eller inte (Björk et al 2000. s.179).

## 2.2 Samhällets betydelse

Samhällsförändringar som den ökande migrationen orsakar kräver en planering som inte enbart tar hänsyn till en kultur och ideologisk uppfattning där vedertagna värderingar är givna. Även den privata marknadens inträde i de offentliga verksamheterna fordrar en planering som tar hänsyn till minskad konflikt och brist på överensstämmelser (Johansson & Khakee, 2008. s.49-63). Tidigare låg markanvändning i fokus inom kommunal planering, men parallella utvecklingar inom denna planering orsakar stora utmaningar för kommuner då de fått större ansvar för olika verksamheter som faller inom kommunens ansvar. Det kan även handla om att intressen ställs mot varandra. Planeraren sitter på makten och kan avgöra hur intressen ska prioriteras och vems perspektiv som ska råda. Dagens planering handlar mer om visioner och en långsiktig önskvärd framtid, medan den tidigare utgick från avgränsningar och fasta metoder (Mukhtar-Landgren, 2009. ss.149-153). I Molkom finns denna vision om en långsiktig önskvärd framtid, där en ökad befolkningstillväxt i form av nyanlända svenskar kan bosätta sig, problemet är bara att det fattas bostäder till dessa nya ortsbor.

En av fler konsekvenser av att bo i ett asylboende är att den privata sfären försvinner då många befinner sig i samma situation och de asylboenden som finns är överbefolkade. Identiteten hos de som befinner sig i denna situation försvinner lätt då kultur, religion och arbete försvinner. Denna identitetsförlust som ofta efterföljs med depression kan motverkas genom olika aktiviteter. Dessa aktiviteter skapar en daglig rytm och skapar en ökad trivsel bland de boende som minskar känslan av hopplöshet (Morville et al. 2015). Förutsättningarna för en tillfredsställande integration av de nyanlända borde inte vara olika beroende på ifall det är en privat aktör eller ett boende som ägs av Migrationsverket, eller om det är ett boende på landsbygden eller inne i staden. Johansson och Khakee (2008) säger att begreppet kommunitarism syftar till samhällets betydelse för människor som lever där och deras roll i samhället. Planerarnas fokus är allmänintresset i de offentliga utrymmena där ett visst tolkningsföreträde föreligger. Dessutom är samhällsplanerarna offentligt anställda och förväntas vara lojala dess arbetsgivare (Johansson & Khakee, 2008. ss.49-63).

Johansson och Khakee (2008) menar också att nya inrättningar är en stor fråga för samhällsplanerare, men det är politiken som styr resursfördelningen och vart den hamnar. Dessa resurser hamnar inte alltid där de gör mest nytta utan i områden som inte alltid vet vart dessa resurser ska läggas. Beträffande det multikulturella samhället och samhällsplanering är glappet stort då det enligt planlagstiftning inte finns några invandrarbehov att ta hänsyn till. Någon regelbunden uppdatering av kommunernas planering av dessa preferenser och olika invandrargrupperns behov finns inte heller (Johansson & Khakee, 2008. ss.49-63). Hur mycket hänsyn planerare ska ta gentemot mångkulturalismen är delad, vissa menar att planerare måste ta ett större ansvar till olika kulturer och förstå att planering inte är neutral. Andra menar att det skapar en grund som enbart gynnar vissa grupper om detta blir ett accepterat tillvägagångssätt. Ytterligare meningar är att samhällsplanering aldrig har eller kan företräda vissa samhällsintressen utan borde tydliggöra betydelsen av visionerna som samhället ska förmedla (Mukhtar-Landgren, 2008. s.166).



## 3. Metod

### 3.1 Val av metod

Valet av metod är den kvalitativa, där intervjuer med bland annat representanter från Molkoms samhälle och ombud från kommunen har tillfrågats. Tanken var att ha ett underlag från olika aktörer i samhället som hade kunskap och erfarenhet av den situation vi utrett. Arbetet avser att tillmötesgå den kvalitativa ansatsen som ger fördjupade svar med tydligare nyans i beskrivningarna som kommer till större fördel i detta arbete än den kvantitativa ansatsen (Johannessen & Tufte, 2003. s.21). Den kvalitativa ansatsen är ett bättre alternativ i detta fall då den kan tydliggöra större skillnader i hur Molkom som ort drabbats av de stora och snabba förändringar som asylboendet orsakade. Dessutom är avsikten att lyfta fram eldsjälarna och de ansvarigas insatser framför det allmänna. För detta lämpar sig en kvalitativ metod bättre än den kvantitativa eftersom mer ingående frågor kan ställas i en intervju jämfört med en kvantitativ enkätundersökning.

Den kvalitativa intervjun har varit knuten till konkreta händelser, handlingar som lett fram till ett visst agerande eller besluttande hos den berörda intervjupersonen. Frågorna har varit förskrivna forskningsfrågor och inte Ja/Nej frågor, för att få en struktur i intervjun. Utrymme har även funnits för eventuella följdfrågor för att få en flexibilitet i intervjun och för att det kan vara svårt att hålla sig till ett visst manus då man vill ha ett bra flyt i intervjun. Det är viktigt att forma frågor som inte innehåller flera frågor och kräver flera olika svar. Bättre att ställa två separata frågor. (Johannessen & Tufte, 2003. ss.96-100).

### 3.2 Val av informanter

Valet av informanter till den kvalitativa intervjun gjordes dels via rådfrågan från kommunen men även genom research i virala artiklar från lokaltidningar. Där framgick tydligt vilka personer som varit mest delaktiga kring flyktinghanterandet. Efter inrådan från handledare och undersökning valdes tidigt Danne Helmersson som är verksam diakon för Svenska kyrkan och engagerad i flera av Molkoms intresseföreningar, däribland byalaget "Mera Molkom" och föreningsrådet som central informant för den kvalitativa intervjun. Denna person hade stor del i organisationen kring asylboendet i Molkom 2015 och kommer i denna forskning att benämnas som *representanten från byalaget*. För att få ett annat perspektiv på situationen 2015 kontaktades Karlstads kommun, där det fanns en person, Lena Huldén som varit kommunens samordnare under den här tiden, speciellt insatt i flyktingfrågan. Huldén jobbade som integrationssamordnare på kommunen under den här perioden och fungerade som en länk mellan de ansvariga på boendet i Molkom, Länsstyrelsen och Migrationsverket. Hennes roll var på det politiska planet, men hon var även ute på fältet. Hon kommer hädanefter att benämnas *samordnaren från kommunen*. Över telefon tipsade hon om att kontakta Graninge kulturcenter och den entreprenör som stod som fastighetsägare till det största asylboendet i Molkom, Camp Graninge. Entreprenören - i sin tur - lotsade vidare till sin kollega, Jan Kumlin som var föreståndare för asylboendet under den perioden. Detta ledde till att de åt entreprenören förskrivna intervjufrågorna inte kunde ställas till föreståndaren utan en flexiblere intervjumetod fick användas. Kumlin kommer i forskningen att benämnas som *föreståndaren*. De tre intervjupersonerna har samtliga godkänt att en avidentifiering ej behöver göras, men de kommer hädanefter att benämnas utefter sina funktioner istället för vid namn eftersom forskningens primära intresse ligger i deras roller.

Tillvägagångssättet för att få tag på dessa personer var främst genom telefonsamtal eftersom det gav bättre och snabbare gensvar än att skicka mejl. I ett av fallen hade personen läst mejlet, men sedan glömt bort att svara. Alla tre intervjuer föregicks av att informanterna erbjöds anonymitet samt att frågan ifall en inspelning via mobiltelefon fick göras lyftes. Alla tre gick med på såväl inspelningen samt att ingen anonymitet behövdes. En presentation av syfte kring såväl intervjun som forskningsområdet föranledde intervjun som hade tio till elva förskrivna intervjufrågor till var och en, där några frågor återkom hos flera informanter. Arbetsfördelningen gick till så att en person ställde frågorna medan den andre antecknade svar, kroppsspråk och tog upp ljudinspelningen. Varje intervju tog ungefär 30-40 minuter och avslutades med en fråga ifall informanten hade någon ytterligare person att tipsa om som skulle kunna vara till nytta för det framtida arbetet. Dessvärre (eller lyckligtvis) framkom inga nya namn vid denna avslutande frågeställning utan de tre personerna: föreståndaren för boendet, representanten från byalaget samt samordnaren på Karlstad kommun passade tämligen väl in på forskningen gällande flyktingkrisen 2015 och Molkom. De strategiska val som gjordes var tagna ur perspektiv som skulle handla om Molkoms utveckling samtidigt som man skulle ha stor insikt i flyktingfrågan. I ett fall kan en slags snöbollsmetod skönjas där tips från kommunens sida ledde till entreprenören för boendet som i sin tur ledde till föreståndaren för boendet. Ett relativt gott urval hade gjorts för att få fram väsentligt forskningsmaterial (Johannessen & Tufte, 2003 ss. 84-85).

### ***3.3 Etiska ställningstaganden***

Allt som människor gör som påverkar andra människor oavsett om det är direkt eller indirekt är orsaker till ett etiskt tänkande, detta gäller i all forskning men även i det privata livet. Insamlingen av den data som ska användas måste därför vara godkänd av de deltagare som berörs. De informanter som intervjuades blev också informerade om vad arbetet syftade på. De informanter som bidragit med data till detta arbete har alla medgivit att både inspelning och anteckningar av intervjun får göras samt att ingen avidentifiering behöver göras. En avgränsning som gjorts är att fokusera på de positiva perspektiven i detta arbete. Det etiska dilemmat i ett sådant perspektiv är att det hela tenderar att bli glorifierat och att inga negativa incidenter eller aspekter blir belysta. Men de negativa perspektiven kan även lätt komma att fokusera på främlingsfientliga synpunkter och få en politisk inkorrekt mening. Riktlinjer som *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* är ett måste om forskningen ska bli godkänd (Johannessen & Tufte, 2003. ss.59-61). Samtidigt är det svårt att avidentifiera informanten utan att den kan kopplas till en viss person, speciellt om denna informant är bosatt och verksam i ett litet samhälle.

Dessutom ska sägas att de intervjuer som gjorts haft tolkningsfrågor som berör hur informanten upplevt saker och ting. Det innebär således att han eller hon kan svara på ett sätt som i det stora hela sammanhanget inte stämmer överens med den allmänna uppfattningen utan är en enskild upplevelse. Det kan till exempel vara så att föreståndaren eller någon av de andra inte minns en speciell händelse på samma sätt idag som man gjorde när den upplevdes. Här spelar dessutom intervjuaren en stor roll beroende på om ledande frågor ställs eller om informanten leds in i en viss riktning. (Johannessen & Tufte, 2003. ss.96-98) Det kan även vara i motsatt riktning att informanten tar över intervjun och leder in samtalet i den riktning han/hon vill eller vill påskina att läget var ett annat än det faktiskt var för att sprida en positivare bild. Här gäller det för forskarna att vara källkritiska och ställa sig frågan "Vem svarar på frågorna och varför svarar man så på frågorna?" Om informanten ifråga är en person mån om att bygden ska överleva och att man vill skapa en positiv atmosfär kring sin bygd och

dess framtid så kan det uppstå en etisk konflikt i uppsatsskrivandet om man inte är källkritisk. På det viset är urvalet av flera informanter av stor vikt.

I förhållningssätt kring vem som tog störst ansvar i en viss fråga, till exempel ansvaret i avvecklingsskedet där de nyanlända skulle omplaceras nämner alla tre informanterna att de alla varit delaktiga och viktiga kuggar i processen. Men att avgöra vem som tog mest ansvar eller vem som gjorde det största jobbet för de nyanländas bästa är ingen lätt uppgift att bedöma. Alla tre informanterna svarar i sina intervjuer att de varit delaktiga i arbetet, men som uppsatsskribent kan det vara lätt att hamna i en etisk fälla om man själv ska avgöra den frågan. Samtidigt ska ingen av de tre informanternas insatser förringas ifall resultatet av deras insats är svåra att mäta. Därför kommer inget sådan bedömning att göras. Inom den vetenskapliga etiska analysens skrivande ska respekt visas gentemot informanten likväl som man ska ställa sig frågan kring dess trovärdighet och tillförlitlighet (Trost, 2014. s 41).

### ***3.4 Bearbetning och analys***

Till en början lyssnades de tre inspelade intervjuerna av och materialet skrevs ner i talspråk för att sedan bearbetas om till skriftspråk. För att få en struktur i arbetet samt att intervjuerna skulle passa arbetets syfte måste frågorna tolkas och anpassas till syftets mening. Datan som samlades in var också omfattande och behövdes komprimeras för att få en hanterbar storlek, detta gjordes genom att de intressanta delarna som är väsentliga i arbetets syfte plockades ut för att senare komma att användas i arbetet. Därefter kodades dessa komprimerade texter som de olika frågorna behandlade, denna kodning ger en enklare bild av vad som ger kunskap in i arbetet om de huvudsakliga delarna. Denna analysmetod gör det enklare att hitta de relevanta uppgifterna som arbetet utgår från. Likheter, skillnader och mönster från de tre intervjuerna identifierades och relevanta samband gjordes så väsentlig data som uppkom gav nya infallsvinklar. Kodningen gav också anledning till att slå ihop olika kodord med respektive text och skapade kategorier som de olika delarna i intervjuerna gav som behandlar likartad information. Det förekom i de intervjuer som gjordes att samma information uppgavs på olika frågor och som då enkelt kan bindas samman, trots att det i första anblicken inte tycks vara relaterade. Till sist gjordes en översikt av de texter som kodorden gav för att få en bra sammanställning på analysen. Denna analysprocess avser att behandla meningsinnehåll som informanterna uppgav i sina svar (Johannessen & Tufte, 2003. ss.109-115).

## **4. Resultat**

### **4.1 Vilka positiva aspekter hade asylboendet för Molkom?**

Samtliga tre informanter pratar om asylboendet i Molkom i främst positiva ordalag. Bakgrunden till denna positivism är enligt föreståndaren dels att man satsade på öppenheten, det vill säga boendet var öppet för allmänheten att besöka, komma och fika eller äta tillsammans med de nyanlända eller som volontär. Han påpekar dessutom att de hade väldigt gott om personal, nästan 3-4 gånger så många som storleksmässigt jämförbara boenden runt om i Sverige. Som mest var det 17 anställda och dessutom ett 30 tal volontärer som utgjorde kärnan i den frivilligrupp som deltog i arbetet på och kring boendet under perioden hösten 2015 till och med hösten 2016.

Vi jobbade aktivt på att få hit volontärer. Annars får man bara de riktiga eldsjälarna som kommer och knackar på dörren och vill hjälpa till. Men nu får man ju också med sig dem som inte skulle klara av att gå över den tröskeln...(intervju föreståndaren på Camp Graninge)

Både föreståndaren på Camp Graninge och byalagets representant är överens om att en del av de positiva aspekter utgjordes av alla de aktiviteter som anordnades i bygden, detta var ett sätt att integrera de asylsökande med övriga samhället och befolkningen. Boendet som tidigare varit en skola och senare ett allaktivitetshus, blev en mötesplats i den lilla tätorten Molkom, volontärerna och besökarna pratade gott om asylboendet med sina nära och kära, med grannarna och på den lokala matbutiken. Helt plötsligt hände det något i Molkom, folk engagerade sig och bekantade sig med nya människor med andra kulturer och levnadsvanor. Föreståndaren på Camp Graninge menar att det blev mer liv och rörelse i Molkom, fler människor i gatubilden vilket blev ett viktigt inslag i det lilla samhället. Enligt samordnaren på kommunen så var just det oerhörda engagemanget från alla berörda (föreståndare, volontärer, frivilligorganisationer och allmänheten) den stora styrkan i att asylboendet varit en positiv och frisk fläkt i Molkom. Tack vare den goda samverkan mellan alla dessa berörda samt Karlstad kommun, Migrationsverket och andra kontaktnät kunde dessutom flera av de asylsökande bo kvar på orten och bidra till en positiv befolkningstillväxt efter nedläggningen av asylboendet.

Byalagets representant menar att asylboendet bidrog till möten mellan lokalbor med samma grundinställning för orten samt att de i sin tur träffade nya människor att hjälpa och handleda in i samhället. Han menar också att platsen har betydelse då Graninge var en naturlig mötesplats för lokalborna som associerades med öppenhet. Han anser också att insatserna som gjordes för att rätt individ fick rätt arbetspraktik som var anpassad efter individen bidrog till den positiva aspekten, då bland annat språket och integrationen gick lättare. Dessutom bidrog det till att företagarna i Molkom fick tillgång på arbetskraft som fanns på orten. Camp Graninges föreståndare tror också att antalet nyanlända som kom till Molkom inte var för stort, de var ett hanterbart antal individer som inte blev för mycket för orten. Han menar också att de hela tiden arbetade aktivt med integration och volontärarbete för att skapa en god stämning.

Byalagets representant framhåller den företagsanda och engagemang som finns i Molkom när de behövde hjälp av befolkningen, vare sig det gällde sponsring av kläder, leksaker eller aktiviteter, skjuts till Karlstad för sjukhusbesök eller att erbjuda husrum. Han nämner en ensamstående trebarnsmamma som hade fyra vuxna och fem tonåringar inneboende hos sig i

ett helt år eftersom två av de vuxna var anställda på boendet och fick inte som asylsökande bo och jobba på samma plats. Molkom fick verkligen visa upp sin varma och omtänksamma sida och det märktes framförallt när boendet skulle avvecklas påsken 2016 då ansvariga, volontärer, lokalbefolkning, men även politiker och kommundienstämman tillsammans slöt upp och lyckades skjuta upp nedläggningen. Många av de asylsökande barnen hade börjat skola (i Nyed) och därmed skaffat sig klasskompisar och tillsammans gått på påsklov. En av de viktigaste anledningarna, som samordnaren från kommunen nämner, till att de tog ställning och satte sig emot Migrationsverkets beslut var att barnen skulle få gå färdigt skolan. Här visade kommunen på handlingskraft och god samverkan.

Föreståndaren på boendet förtydligar hur viktigt arbetet med volontärerna var. De flesta var från Molkom och han minns speciellt en kille som under en avslutningsfest, som hölls sommaren 2016, erkände att han innan han anmält sig som volontär till boendet, haft kritiska åsikter mot invandring och flyktingar. Han och hans familj hörde till de flitigaste volontärerna och var nästan dagligen på plats under hela perioden.

#### ***4.2 Hur har byalaget Mera Molkom, de ansvariga på Camp Graninge och Karlstad kommun valt att jobba med integration av de nyanlända?***

De ansvariga bestämde från början vid mottagandet att asylboendet Camp Graninge skulle stå för Trygghet-Välkommande-Integration. Enligt föreståndaren hade initiativtagarna tidigt bestämt sig för att Camp Graninge inte skulle bli något stängt boende som skulle avskärma de nyanlända från samhället. De ville inte att de asylsökande endast skulle umgås med sina landsmän, prata samma språk eller sitta instängda på sina rum. Alla tre informanter återkommer till öppenheten som en del av integrationsarbetet, där de boende fritt kunde röra sig både innanför och utanför området. Dessutom var ortsbefolkningen välkommen att besöka förläggningen, för att på så vis integrera med de boende. Kommunens samordnare menar också att öppenheten motverkar misstänksamhet mot det som är okänt. Föreståndaren trycker än en gång på att öppenheten mellan asylboendet och samhället var nyckeln till framgången, även vid de tillfällen någon incident av negativ karaktär inträffade. Molkomborna visste att de kunde ringa med sina eventuella klagomål och bli bemötta på ett positivt sätt från de ansvariga på boendet. Detta ledde till att man kunde ha ett öppet klimat, reda ut det inträffade och ta ta itu med de små problemen (klagomålen) innan de växte till större problem.

Graninge var ju först, den var mest öppen det var där flest människor kunde komma och engagera sig. Sen fick vi en flyktingförläggning till, Ängsbacka och det var jättesvårt att få volontärer dit...(intervju representanten från byalaget)

Redan första veckan tog man in lärare från folkhögskolan och satte igång svenskundervisning på frivillig basis, detta var både föreståndaren på Camp Graninge och byalagets representant av samma åsikt då språket underlättar integration. Öppenhet och integration var ledord i allt man gjorde. Vare sig de nyanlända satt och åt i matsalen, anordnade aktiviteter som dans, fisketurer, utflykt till en närliggande bondgård eller hade svenskundervisning så skulle det ske på ett öppet sätt. Allmänheten bjöds till och med in till svenskundervisningen och lunchen, tillslut var man tvungen att ta betalt i matsalen för så många kom och åt ihop med de boende. Representanten från byalaget jämför med Migrationsverkets egna boenden där man inte börjar med svenskundervisningen förrän 1 till 1,5 år efter ankomsten när besked om uppehållstillstånd fastställts. Byalagets representant vidhåller att i Camp Graninges fall var de

nyanlända så ivriga och motiverade att lära sig svenska språket så integrationsarbetet underlättades i det avseendet.

Många samtal fördes med de boende, men även med volontärerna så de planerade arbetet på Camp Graninge utan att bränna ut sig. Byalagets representants föreningsvana bidrog till stor del även i hanterandet av volontärerna där han satt som ordförande i en nystartad stödförening avsedd att ta hand om volontärerna på bästa möjliga sätt. Det var lika viktigt att ta hand om de frivilliga volontärerna på ett bra sätt som de nyanlända vilket var en av nycklarna till att man lyckades så väl med sitt integrationsarbete. Kommunens samordnare anser också att det stora engagemang både från frivilligorganisationer och allmänheten bidragit till den goda integrationen i Molkom. Stort integrationsarbete gjordes från alla tre informanternas sida då man försökte skaffa personanpassade praktikplatser åt de individer som var villiga och i rätt ålder för arbete. Kommunens samordnare använde sina kontaktnät (Molkom har god företagarganda och således gott om lokala företag på bygden), för att sedan matcha de utredningar bland de boende man gjorde för att lokalisera vilka som hade viljan att arbeta, kunnandet eller utbildning sedan tidigare. Där rådde även god samverkan mellan samordnaren på kommunen och media som gjorde undersökningar hos de nyanlända för att se vilka kompetenser och färdigheter de besatt. Även byalagets representant menar att hans arbete som både ordförande i Mera Molkom och diakon arbetar aktivt med samverkan för att samhället ska dra åt samma håll. Likaså menar han att de aktiviteter och mötesplatser som skapades bidrog till integrationen, detta är något som Camp Graninges föreståndare också anser stämna. De kontaktnät som praktikplatserna bidrog med är en annan aspekt av integrationen som är positiv enligt kommunens samordnare.

Föreståndaren berättar även att man i avvecklingsskedet av boendet gjorde liknande arbete i form av dialoger med de boende för att reda ut vilka som kunde tänka sig att bo i en mindre stad som Kiruna och vilka som ville till Stockholm. De använde sina kontaktnät när de fann ett äldre par utanför Torsby som hade en liten gård de ville att någon skulle få "snurr" på, det fanns en familj som tidigare bott på landet i sitt hemland och inget hellre ville än att odla så de passade in perfekt.

### ***4.3 Vad har gjorts för att behålla de nyanlända på orten?***

Ansträngningar för att behålla de asylsökande i Molkom gjordes bland annat genom att flera volontärer letade alternativa bostäder på orten. Både Camp Graninges föreståndare och representanten från byalaget letade frivilliga privatpersoner som ville öppna upp sina hem för de asylsökande. Frivilliga ortsbor öppnade upp sin hem för dessa "främlingar" och möjliggjorde således att några av de asylsökande fick en chans att bo kvar i Molkom. Dessutom gjordes Camp Graninge om till ett boende för de ungarlar som tidigare bott på förläggningen, detta höll dock inte i längden då Molkom inte utgör en attraktiv boplats för denna grupp av individer. Byalaget i Molkom kämpar också för att fler bostäder ska byggas på orten som kan leda till att fler flyttar tillbaka. Representanten från detta byalag anser att kommunen borde ta ett större ansvar i bostadsfrågan och pushar för att nybyggnationer ska komma till stånd. Istället för bostäder bygger kommunen nya cykelvägar och ett nytt torg som mötesplats. Kommunens samordnare menar dock att för Molkoms del är entreprenörer inte villiga att satsa dyra pengar på byggproduktionen trots att markpriserna är billiga. Ovissheten om att dessa bostäder kommer löna sig ekonomiskt är för stor. Hon menar också att kommunen gör det de kan med satsningar på cykelvägar, torg och liknande för att skapa liv i hela kommunen. Från kommunens sida har även projektet "Hjärterum" startat, där kommunen

uppmannar även Karlstadsborna att öppna upp sina hem för asylsökande. Detta projekt startade först angående den bostadsgaranti kommunen lovade studenter vid Karlstads universitet, men som nu övergått till att gälla asylsökande. Hur projektet gått kan i dagsläget inga svar härledas, men om karlstadsborna är lika villiga att öppna upp sina hem som molkomborna återstår att se.

Även andra ansträngningar som byalaget står för är förbättrad kollektivtrafik, mötesplatser och aktiviteter som alla är punkter för en bidragande faktor till en minskad utflyttning. Det engagemang som Camp Graninges ansvariga stod för när det gällde praktikplatser och integration hade också en stärkande ställningstagande till att de ville ha de nyanlända kvar i Molkom. Dessutom fördes dialog med de boende angående omplaceringen efter beslut om avveckling på Camp Graninge, de kunde på så vis korrigeras Migrationsverkets förslag så den kunde anpassas efter individens önskan om boplats. De kom dessutom med egna lösningar som skapade en möjlighet för en familj att bosätta sig i Torsby och få liv i ett lantbruk.

## 5 Analys

I en tid då urbaniseringens krafter allt hårdare slår till mot mindre tätorter som Molkom blir behovet av eldsjälur mycket stort, faktum är att de byalag och ideellt arbetande föreningar som tillsammans verkar för byns bästa är oerhört avgörande för framtiden. Likväl som i Österfärnebo som av Kristina Mattsson i sitt reportage "Landet utanför - ett reportage om Sverige bortom storstaden" kallas för "Hålornas håla" har man starka individer som slåss för Österfärnebos överlevnad. Man har eldsjälur och starka individer som arbetar hårt för att hålla igång skolor, som törs satsa när ingen annan gör det. I Molkoms fall handlar det om kommunen och entreprenörer som inte törs satsa på nya bostäder eller Migrationsverket som hellre tar över flyktingverksamheten trots att både flyktingarna själva och Molkom som ort trivs och vill att de stannar. Precis som både kommunens samordnare och Björk med fler påstår så handlar det om en rädsla från entreprenörer att göra en dålig affär eller investering genom att bygga på landsbygden. Då det dessutom är bostadsbrist även inne i städerna blir därför valet säkrare och mer ekonomiskt försvarbart att bygga bostäder inne i staden. Vare sig man är planerare på kommunen eller åt en privat entreprenör så är planerarens roll att bygga där det är mest lönsamt och för framtiden. Som Forsberg skriver så handlar det om att avgränsa ohållbara planeringslösningar vilket nya bostäder på landsbygden tycks vara.

Enligt Migrationsverket blev de privata asylboendena en ekonomisk fråga, där människorna kom i andra hand, det är samtliga informanter eniga om. Men de ansvariga på Camp Graninge tog saken i egna händer och hittade andra bostadslösningar åt de nyanlända. I Österfärnebo handlade det om att Räddningstjänsten ville lägga ner socknens deltidsbrandkår och byborna gick man ur huse och protesterade och fick sin vilja igenom. De har en utvecklingsgrupp som jobbar för att lokaltrafiken ska fungera även för byborna och att en idrottshall tillslut får byggas vilket är andra exempel på hur viktigt det är med eldsjälur på landsbygden. Även Johanssons och Khakees teori menar att frivilligorganisationers arbete och initiativ till samhällsutveckling bidrar till en positiv förbättring i de samhällen de är verksamma i. Samhällsföreningen (bylaget) "Mera Molkom" har i sin kontakt med Karlstad kommun frambringat en rad olika lösningar på planering som förbättrat samhället. Planering som rör den ökade migrationen kräver också en vilja från drivande samhällsaktörer att få med sig hela orten i de olika projekten som detta kräver. Det handlar inte enbart om god vilja utan även om ortens överlevnad i en tid då stadslivet lockar många att flytta från den mindre orten. Här kan det Olsson skriver om angående innovativa och nyskapande verksamheter hjälpa till att minska utflyttningen. Genom förändrat arbete från bygdens sida där bland annat bylaget har en roll leder detta arbete allt som oftast till förbättringar som kan hjälpa till att minska de orsaker som ligger till grund för utflyttning.

Mattsson skriver att Hela Sverige ska leva, vilket även samordnaren från kommunen håller med om, men på vilket sätt kommunen menar tycks skilja sig något från vad verkligheten kräver. Kommunen har satsat på ett nytt torg och cykelvägar, men när man pratar bostäder finns inga större förhoppningar. Då rör det sig snarare om entreprenörer som inte vågar bygga. Det blir som Mukhtar-Landgren skriver, att planeraren är den som innehar makten och är den som bestämmer hur man styr utvecklingen. Man ställer intressen mot varandra. Karlstad har målet att förtäta sig och bli 100 000 invånare inom en snar framtid samtidigt som man vill att hela kommunen ska leva. Men med bostadsbrist och för få entreprenörer prioriteras bostäder i kommunens centralare delar medan omnejden får nya cykelvägar. Översiktsplanen säger att det ska finnas attraktiva boendemöjligheter även i de mindre tätorterna, men fokus ligger där på ett tryggt och attraktivt centrum. Förvisso är nya bostäder en tämligen långsam process jämfört med hur snabba beslut som Migrationsverket tog kring



nedläggning av asylboendet, men att urbaniseringen av främst unga förekommer även i Molkom är däremot ingen ny företeelse.

Men enligt föreståndaren på Camp Graninge och representanten från byalaget så hade fler av de nyanlända haft möjligheten att bo kvar i Molkom om det bara fanns bostäder. Molkom som brottas med svårare befolkningstillväxt då urbaniseringen drabbar orten, hade mer än gärna sett att det byggs fler bostäder för framtiden. Med asylboendet kom förhoppningar om en vändpunkt då man lade ner hårt jobb på att integrera och förbereda de nyanlända för det svenska samhället, men det saknas fortfarande bostäder. Kommunens lösning på bostadsbristen är istället kampanjen "Hjärterum" som ska få kommuninvånarna att öppna upp sina hem för nyanlända som behöver boenden. Det har visat sig vara genomförbart i Molkom då flera personer öppnat upp sina hem under och efter asylboendets period. Men i Molkom satsade man på ett öppet boende där allmänheten fick plats och många skaffade sig en relation till de nyanlända, vilket torde vara en av anledningarna till att man sedan öppnade upp sina hem.

En inneboende rädsla för att ingen ska ta över när eldsjälarna blir för gamla och inte orkar föra bygdens kamp är påtaglig i Mattssons exempel med Österfärnebo. Många lämnar hembygden i ung ålder för att studera eller göra karriär i den större staden där fler möjligheter finns. När de unga senare skaffar familj och vill återvända hem till födelseorten oroas de över vad det finns att återvända till då det inte är sig likt sedan den dagen man lämnade. Det finns enligt representanten från byalaget en fin företagaranda med över 400 företag registrerade på den lilla orten, så det saknas inte människor som är driftiga. Det talas ofta om en "anda" när man pratar om de frivilligas kamp för bygden, i Molkom nämns denna anda vid ett flertal tillfällen när informanterna pratar om ortens samlade engagemang vid mottagandet och arbetet med de asylsökande 2015. Men det är viktigt att denna anda får näring och ger resultat ibland för att såväl byalagen som ortsborna ska känna att det är värt kampen. Tankar kring utanförskap och bortprioriteringar är vanligt förekommande på landsbygden numer, då tjänstemännen lägger de största resurserna där tillväxten är som bäst. Hela Sverige ska leva likväl som hela kommunen ska leva är vanliga mål, men hur de efterlevs och vad det egentligen betyder kan tolkas olika. Men utan eldsjälarna eller "anda" blir kampen för överlevnad svårare.

Det var dessa eldsjälarna som tog sig an projektet Camp Graninge, som ordnade sängplatser, mat och svenskundervisning. Dessutom arbetade de med att matcha lämpade aktiviteter med rätt individer. Flera aktiviteter av olika slag som anpassades till olika åldrar, kön och intressen är ett viktigt redskap om en lyckad integration ska lyckas. Dessutom är samtal om individens bakgrund som till exempel dennes tidigare arbete en del i detta arbete. Anpassade praktikplatser ger ökad trivsel som gör det enklare att lära språket som i slutändan kan möjliggöra ett arbete i den bransch som den drabbade trivs i. Då man på Camp Graninge prioriterade språkundervisningen i ett tidigt stadium blev detta möjligt mycket snabbare än det torde vara på Migrationsverkets egna boenden som enligt representanten från byalaget kan dröja över ett år innan man tar in svensklärare. Viljan att lära sig språket är oftast stort och tillsammans med frivilligorganisationernas olika insatser från ideellt arbete i asylboendet till engagemanget till att leta lämpade praktikplatser och alternativa boenden är en stor förtjänst att språktestet och integrationen klaras samt att skaffa sig referenser och ett eget kontaktnät. Detta stämmer väl överens med Morville's med fler teori som menar att aktiviteter minskar depressioner hos asylsökande som mist sin identitet då det gamla livet togs ifrån dem. Även den visionsplanering som är vedertagen i dagens samhällsplanering, beskriver Mukhtar-Landgren att planering handlar om en långsiktig önskvärd framtid. I Molkom kan vi genom

vår studie se just detta, önskan om en levande bygd med tillväxtambition. I de ansvarigas integrationsarbete ingick inte bara att de nyanlända skulle lära känna det nya samhället och dess invånare utan det anordnades även aktiviteter som dans och fiske. De försökte anpassa omgivningen så att de asylsökande fick upprätthålla sina intressen och färdigheter, sin identitet. Mannen som varit odlare i sitt hemland fick en liten plätt att odla på utanför boendet och senare hittade de ansvariga på Camp Graninge till och med en gård som han och hans familj kunde arbeta på. De praktikplatser som hittades kom fram efter individuella samtal med de nyanlända för att ta reda på vilka intressen, erfarenheter, färdigheter och eventuell utbildning de hade från hemlandet.

Johansson och Khakee skriver också att enligt den svenska planlagstiftningen behöver ingen hänsyn tas till speciella invandrarbehov, det är även då frivilligorganisationer och eldsjälar kommer in i bilden. De försöker göra övergången till ett liv i Sverige så humanitärt som möjligt för de asylsökande. Religionsutövning, arbete och boende ska anpassas i så stor utsträckning som möjligt för att främja den positiva anda som är så viktig för både de asylsökande och ortsbor för ökad förståelse och minskad främlingsfientlighet. Platsen har också betydelse, då det i denna situation inte enbart handlar om de asylsökande utan även om volontärerna och övriga ortsbor, måste platsen kännas öppen och välkomnande. Öppenhet med volontärarbetare och samhälle var i detta fall ett mycket bra sätt för båda "sidor" att integreras med varandra. Camp Graninge var belägen på en plats som även har använts till andra diverse aktiviteter för lokalborna, detta bidrog till att platsen associeras med öppenhet, den förknippas som en plats där alla är välkomna. Molkom utgör ett bra exempel på hur det borde gå till på fler platser som asylboenden etablerats på. Det hårda integrationsarbete med öppenhet gentemot grannar, volontärer och nyanlända som gjordes visade prov på resultat och det är det detta arbete vill belysa. Detta arbete visar även på hur ett asylboende kan föra med sig mycket gott till en liten ort ute på landsbygden som Molkom. Det visar vilken värme och anda som finns hos människor som vill hjälpa de som har det svårt, vare sig det gäller att skänka kläder eller göra en artighetsvisit på boendet. Det visar på hur människor på en liten ort sluter upp och tillsammans arbetar för ortens bästa.

## ***6 Slutsats och framtida forskning***

### ***6.1 Slutsats***

Slutsatsen är att platsen är av stor betydelse då den bör vara en naturlig mötesplats där alla känner sig välkomna samt att det krävs pådrivande krafter som leder projektet framåt. Molkom har ett aktivt och pådrivande föreningsråd och byalag med ett stort volontärskap och kontaktnät som har rätt förutsättningar att lyckas integrera nyanlända i samhället. Detta är något som alla tre informanter, föreståndaren på Camp Graninge, representant från byalaget och kommunens samordnare håller med om. De positiva aspekter som asylboendet hade för Molkom och ortsbefolkningen där var enligt Camp Graninges föreståndare att bygden "levde upp". Fler människor rörde sig i samhället och skapade på så vis fler mötesplatser där även lokalbefolkningen deltog, detta är en aspekt som alla tre informanter är eniga om. Aktiviteter startades som integrerade de nyanlända med både det svenska samhället och ortsbefolkningen.

Föreståndaren för Camp Graninge menar att öppenheten och den goda samverkan mellan de olika instanserna i arbetet med de asylsökande bidrog till att integrationen och planeringen av deras närvaro möttes med välvilja från allmänheten. Även byalagets representant menar att aktiviteter som volontärerna samverkade med kommunen och allmänheten i Molkom skapade medverkan av fler deltagande privatpersoner som kände sig delaktiga i gemenskapen. Det stora engagemang från frivilliga och volontärer är av största vikt då integration ska lyckas. Integrationen för de nyanlända i Molkom gav positivt gensvar i samhället och flera av de asylsökande fick möjlighet till arbete.

Hösten 2016 när Migrationsverket beslutade att avveckla alla privata boenden uppstod problemet att inga bostäder fanns tillgängliga för de asylsökande i Molkom. De tre informanterna är också eniga om att kärnan av eldsjälarna i den ledande gruppen av volontärer letande efter alternativa boenden hos framförallt privatpersoner att öppna upp sina hem för dessa individer, resulterade i att flera av de asylsökande kunde bo kvar i Molkom. Även i bostadsfrågan vill både byalagets representant och föreståndaren för Camp Graninge se ett större ansvar från kommunens sida när det gäller nybyggnation av just bostäder, medan kommunens samordnare menar att bostadsmarknaden är svår att styra över.

### ***6.2 Framtida forskning***

Intressant för framtida forskning är huruvida landsbygden kommer se ut i framtiden och hur eller om man kan klara sig utan sina eldsjälarna. Vare sig det gäller inom det lilla samhällets bevarande och utveckling eller inom idrottens och friluftslivets värld så finns det människor som lägger ner stort jobb på sin fritid. Många mindre orter har idag någon som för deras talan när fokus alltmer hamnar på att låta städerna växa. Ligger problemet i hur man ska få de unga att stanna kvar på hemorten eller på hur man ska få dem att återvända och kämpa för bygden? Intressanta frågeställningar är hur orter som Molkom står sig då dagens eldsjälarna inte orkar bära lasset längre. När de inte orkar slåss för landsbygdens rättigheter eller möjligheter som till exempel kollektivtrafik, nya bostäder eller en ny idrottshall till ortens innebandy. Vem kommer i framtiden ta ansvaret för landsbygden om inte kommunerna eller eldsjälarna gör det?

## Referenslista

- Björk, C., Nordling, L., Reppen, L. (2000). I (red.) Andersson, L. *Så byggdes staden stadsbyggnad, arkitektur, husbyggnad*. Mölndal: Göteborgstryckeriet.
- Forsberg, G. (2005). Planeringsperspektiv på människan och hennes omgivning. I Forsberg, G. (red.) *Planeringens utmaningar och dess tillämpningar*. Kristianstad: Kristianstads boktryckeri AB.
- Graninge kulturcenter. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.graninge-kulturcenter.se/> [2017-05-31].
- Johannessen, A. & Tufte, P A. (2003). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.
- Johansson, M. & Khakee, A. (2008). *Etik i stadsplanering*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Justitiedepartementet (2015). Uppdrag till länsstyrelserna att inventera förekomsten av befintliga platser för tillfälliga asylboenden. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/4a8d39/contentassets/66e1deb8c14443f3931e77860b80787a/uppdrag-till-lansstyrelserna-att-inventera-forekomsten-av-befintliga-platser-for-tillfalliga-asylboenden> [2017-04-18].
- Karlstad kommun (2012) Översiktsplan. [Elektronisk]. Tillgänglig: [http://karlstad.se/globalassets/filer/bygga/samhallsutveckling\\_planering/oversiktsplan\\_2012\\_120916.pdf](http://karlstad.se/globalassets/filer/bygga/samhallsutveckling_planering/oversiktsplan_2012_120916.pdf) [2017-06-01]
- Mattsson, K. (2010). *Landet utanför - ett reportage om Sverige bortom storstaden*. Stockholm: Leopard förlag.
- Migrationsverket (2016). Nästan 163000 människor sökte asyl i Sverige 2015. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-01-Nastan-163-000-manniskor-sokte-asyl-i-Sverige-2015.html> [2017-04-18].
- Migrationsverket (2017). Migrationsverkets asylboenden. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Aktuella-fragor/Migrationsverkets-asylboenden.html> [2017-04-18].
- Morville, A-L., Erlandsson, L-K., Danneskiöld-Samsöe, B., Amris, K., Eklund, M. (2015). *Satisfaction with daily occupations amongst asylum seekers in Denmark*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://web.a.ebscohost.com/bibproxy.kau.se:2048/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=2fbd838e-c029-4fde-bd80-b7d2944265fa%40sessionmgr4006&vid=1&hid=4106> [2017-05-23].
- Mukhtar-Landgren, D. (2009). Komunalplanering i delade städer: Målkonflikter i urbana visioner och kommunala roller. I Graninger, G. & Knuthammar, C. (red.) *Samhällsbyggande och integration frågor om assimilation, mångfald och boende*. Linköping: Linköping University Electronic Press. s.149.

Olsson, L. (2009). Självorganisering i stadens periferi. I Graninger, G. & Knuthammar, C. (red.) *Samhällsbyggande och integration frågor om assimilation, mångfald och boende*. Linköping: Linköping University Electronic Press. s.239-240.

Statistiska Centralbyrån (SCB) Folkmängd per tätort. Vart femte år 1960-2016

[Elektronisk]. Tillgänglig:

[http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START\\_BE\\_BE0101\\_BE0101A/Folk\\_mangdTatort/table/tableViewLayout1/?rxid=695265d1-7de0-4a7d-bafb-83e68fe027eb](http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/Folk_mangdTatort/table/tableViewLayout1/?rxid=695265d1-7de0-4a7d-bafb-83e68fe027eb) [2017-05-28]

Svenska kyrkan [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.svenskakyrkan.se/rimbo/diakoni> [2017-05-30]

# ***Bilaga 1***

## ***Författarnas bidrag***

Då uppsatsen är skriven av två personer så kommer en redogörelse göras över vem som gjort och skrivit vad. Då vi båda har skrivit i de flesta kapitel blir det därför svårt att redogöra vem som skrivit exakt vad och hur mycket. Därför kommer vi göra en rangordning där vi skriver ut den som är huvudförfattare först och därefter den andre. I vissa fall har endast en person skrivit och därför står bara dennes namn med.

Vi har båda fört en bra och seriös diskussion de gånger vi träffats (ungefär en gång i veckan enligt gruppkontraktet). Vi har delat upp arbetet sinsemellan och kompletterat varandra på ett tillfredsställande sätt. Båda två har tagit ansvar i att leta fram väsentligt källmaterial.

### **Förarbete intervjuer:**

Stefan skrivit forskningsfrågorna

### **Intervju med Jan Kumlin, Camp Graninge:**

Stefan frågeställare

Marion anteckningar och inspelning

Stefan transkribering

### **Intervju med Lena Huldén, Karlstads kommun:**

Stefan frågeställare

Marion anteckningar och inspelning

Stefan transkribering

### **Intervju med Danne Helmersson:**

Marion frågeställare och inspelning

Stefan anteckningar och inspelning

Marion transkribering

### **Uppsatsens omslag och struktur:**

Marion

Stefan

### **Sammanfattning:**

Marion

### **Introduktion:**

Bakgrund: Marion & Stefan

Ämnesval: Marion & Stefan

Problemformulering & frågeställningar: Marion & Stefan

Syfte: Marion

Avgränsningar: Stefan

**Tidigare forskning:**

Marion & Stefan

**Metod:**

Val av metod: Marion & Stefan

Val av informanter: Stefan

Etiska ställningstaganden: Stefan & Marion

Bearbetning & analys: Marion

**Resultat:**

Fråga 1: Stefan & Marion

Fråga 2: Stefan & Marion

Fråga 3: Marion & Stefan

**Analys:**

Marion & Stefan

**Slutsats och framtida forskning:**

Slutsats: Marion

Framtida forskning: Stefan